

НОВИЙ КУРС • WWW.NEWROUTE.ORG.UA
НАНМ УКРАЇНИ • WWW.NEWROUTE.ORG.UA/NANMU
ISCU «PROTON GLOBAL» • WWW.NEWROUTE.ORG.UA/PROTON

ISSN 2305-9869 (print)
ISSN 2709-1287 (online)
DOI: 10.61718/sgv

TM

СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць

ISSN 2305-9869 (print)
ISSN 2709-1287 (online)
DOI: 10.61718/sgv

TM

СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць

2026 • Випуск 65

- Освіта • Фізична культура • Спорт •
- Культура • Мистецтво • Журналістика •
- Гуманітарні та соціальні науки • Бізнес • Адміністрування •
- Право • Готельно-ресторанна справа • Туризм • Рекреація •
- Транспорт • Безпека • Інженерія • Математика • Виробництво •
- Будівництво • Природничі науки • Сільське господарство •
- Охорона здоров'я • Соціальне забезпечення •

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК™ ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

- Засновано 2010 року
- Засновник та видавець – Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс» (рік заснування – 1989) є науковою установою
- Міжнародний стандартний номер періодичного видання ISSN 2305-9869 (print), ISSN 2709-1287 (online)
- Періодичність – 12 разів на рік
- УДК 001
- Видавцем викривається знак для товарів та послуг (торгова марка) «Соціально-гуманітарний вісник»™ (Свідоцтво № 343138 видане Державною організацією «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій»)
- Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8013 від 22.11.2023
- Видавець зареєстрований у глобальному реєстрі видавців Global Register of Publishers та Crossref із префіксом 10.61718
- Видання отримує власний DOI: 10.61718/sgv
- Застосовується політика відкритого доступу Open Access
- Контент розміщується в базі даних інформаційного ресурсу «Наукова періодика України», в пошуковій системі наукових публікацій «Google Scholar», в репозитарії на сайті засновника
- Індексується за показниками h-індекс (Google Scholar), i10-індекс (Google Scholar)
- Включено до каталогу наукових ресурсів відкритого доступу ROAD, академічної бази даних ResearchBid, бази наукових публікацій Google Scholar, каталогу наукової періодики України з питань освіти, педагогічної, психологічної та соціальних наук Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук України, реєстру наукових видань України державної наукової установи України «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»
- Автори несуть відповідальність за зміст (авторство та самостійність досліджень), точність та достовірність викладеного матеріалу
- Редакція може не поділяти точку зору авторів
- Наукові публікації оприлюднюються в рамках проведення регулярної Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку суспільства» (Україна, м. Харків – Німеччина, м. Циттау)
- За результатами проведення конференції та оприлюднення рукописів, автори та наукові керівники отримують електронні сертифікати, які оприлюднюються на сайті видавця (згідно Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800)
- Оприлюднюється на основі ліцензії Creative Commons Attribution License (CC BY)

Редакційна колегія:

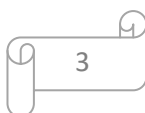
Кучин Сергій Павлович, головний редактор, доктор економічних наук, професор, академік Національної академії наук вищої освіти України
Акіншина Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент
Березовська-Чміль Олена Борисівна, кандидат політичних наук, доцент
Внукова Ольга Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент
Гетьман Ірина Анатоліївна, кандидат технічних наук, доцент
Гришко Світлана Вікторівна, кандидат географічних наук, доцент
Доброєр Наталія Вікторівна, кандидат культурології, доцент
Дубовик Наталія Анатоліївна, кандидат політичних наук, доцент
Єрошенко Олена Віталіївна, кандидат мистецтвознавства, доцент
Калініна Ольга Сергіївна, кандидат культурології
Карпинський Борис Андрійович, доктор економічних наук, професор
Кислюк Любов Вікторівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент
Кожедуб Олена Василівна, кандидат соціологічних наук, доцент
Коробчук Людмила Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Кучин Павло Захарович, заслужений артист України
Кучина Тетяна Ігорівна, відповідальний секретар, магістр з маркетингу
Мкртічян Оксана Альбертівна, доктор педагогічних наук, професор
Пашкова Надія Ігорівна, кандидат філологічних наук, доцент
Підлісна Ольга Вікторівна, кандидат мистецтвознавства, доцент
П'ятакова Галина Павлівна, доктор педагогічних наук, професор
Рассомахіна Ольга Андріївна, кандидат юридичних наук, доцент
Сафонова Наталія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент
Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент
Сторож Олена Василівна, кандидат психологічних наук, доцент
Тарасюк Лариса Сергіївна, доктор філософських наук, професор
Федоренко Микола Олександрович, кандидат філософських наук, доцент
Харченко Артем Вікторович, кандидат історичних наук, доцент
Хожило Ірина Іванівна, доктор наук з державного управління, кандидат медичних наук
Христова Тетяна Євгенівна, доктор біологічних наук, професор
Ціватий Вячеслав Григорович, кандидат історичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України
Шевчук Інна Володимирівна, доктор наук з державного управління, професор
Шептуха Олена Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент
Штулер Ірина Юріївна, доктор економічних наук, професор

C69

Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 65. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2026. – 61 с.

© СГ НТМ «Новий курс», 2026

© Автори, 2026

III Міжнародна науково-практична конференція (2026)
«Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку суспільства»

Україна, м. Харків – Німеччина, м. Циттау

3-5 березня 2026 року

ТЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

- Освітні науки, педагогіка • Культура, мистецтво • Психологія, соціологія, соціальна робота •
- Фізична культура, спорт • Філософія, релігієзнавство • Філологія, лінгвістика, журналістика •
 - Історія, археологія • Економіка, економічна теорія • Підприємництво, торгівля •
 - Туризм, готельно-ресторанна справа • Видавнича справа, поліграфія •
 - Менеджмент, маркетинг • Державне управління, публічне адміністрування •
- Фінанси, банківська справа, облік, оподаткування • Міжнародні відносини, політологія •
- Право, судова система, правоохоронна діяльність • Воєнні науки, національна та цивільна безпека •
 - Інформаційні технології, комп'ютерні науки • Інженерія, виробничі технології •
- Архітектура, будівництво, геодезія • Фізика, хімія, біологія, математика, геологія, екологія •
 - Аграрні науки, сільське господарство • Харчові технології, продовольчі системи •
 - Ветеринарія, зоортехнія • Охорона здоров'я, медицина, фармація •

ОРГАНІЗАТОРИ

Національна академія наук і мистецтв України
International Scientific-creative Unit «Proton Global»
Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс»

www.newroute.org.ua

ЗМІСТ

	Стор.
Освітні науки, педагогіка	...
<i>Засипкіна Людмила Анатоліївна, Терновенко Наталія Георгіївна, Ременяк Тетяна Станіславівна</i> НЕЙРОПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ	8
<i>Нестеренко Ірина Сергіївна</i> ПСИХОЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ У СТРУКТУРОВАНОМУ ОСВІТНЬО-ІГРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТРЕСУ	8
<i>Годована Мирослава Елемирівна</i> ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 21 СТОЛІТТІ	9
<i>Янко Марія Іванівна</i> ПЕТРИКІВСЬКИЙ РОЗПИС ОЧИМА ДІТЕЙ З ООП	11
<i>Павленко Тетяна Степанівна</i> РОЛЬ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	12
<i>Штаєр Руслана Вікторівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ, ЕСТОНІЇ ТА ФІНЛЯНДІЇ	13
<i>Давидова Марина Олександрівна</i> ІННОВАЦІЙНО-ПОШУКОВА РОБОТА ПЕДАГОГІВ У ГАЛУЗІ МЕТОДИКИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР	14
<i>Вербенець Юлія Володимирівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ ТА ДИДАКТИЧНИХ ОНЛАЙН-ІГОР У СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ (ООП)	16
<i>Мартинюк Леся Петрівна</i> ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ – ПОТУЖНИЙ СТИМУЛЯТОР РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	17
<i>Сидоренко Любава Вікторівна</i> МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНІ ЧИННИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО САМОДІЯЛЬНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ	18
<i>Пастушенко Вероніка Олегівна</i> ПРИЧИНИ, МЕХАНІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ ІЗ СЕНСОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	19
Культура, мистецтво	20
<i>Кифенко Анна Миколаївна, Романова Тетяна Вадимівна</i> КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ФЕРЕНЦА ЛІСТА	22
Психологія, соціологія, соціальна робота	22
<i>Півнюк Юлія Олексіївна</i> ВПЛИВ СТИЛІВ БАТЬКІВСЬКОГО ВИХОВАННЯ НА РІВЕНЬ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ САМООЦІНКИ МОЛОДІ	24
<i>Чудовська Тетяна Сергіївна, Гращенкова Вікторія Володимирівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОГО ПРОСТОРУ	24
<i>Харченко Марія Олексіївна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	25
<i>Гнатів Юлія Ігорівна</i> СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ ВДОМА: СТВОРЕННЯ ПІДТРИМУВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ ДИТИНИ	26
	27

Фізична культура, спорт	...	29
<i>Попович Лілія Юрійвна, Федорак Анжеліка Володимирівна</i>		
ПСИХОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТРЕНЕРА-ІГРОВИКА В УМОВАХ ЗМАГАНЬ	...	29
<i>Казмірук Олександр Андрійович, Калим Олександр Іванович</i>		
DATAVOLLEY У СИСТЕМІ АНАЛІЗУ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВОЛЕЙБОЛІСТОК	...	30
<i>Фатаєв Артем Дмитрович</i>		
МЕТОДОЛОГІЯ ПРОГРАМУВАННЯ ЗАНЯТЬ АДАПТИВНОЇ РУХОВОЇ РЕКРЕАЦІЇ ДЛЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ	...	31
Філософія, релігієзнавство	...	33
<i>Федоренко Микола Олександрович</i>		
НЕОПЛАТОНІЧНІ ДЖЕРЕЛА ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	...	33
Економіка, економічна теорія	...	34
<i>Рябов Ілля Тарасович</i>		
ПОЛІСТРУКТУРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КІНОСЕКТОРУ В ЄС: БАЛАНС КУЛЬТУРНОЇ МІСІЇ ТА РИНКОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	...	34
Менеджмент, маркетинг	...	35
<i>Ораєвський Антон Андрійович, Миколайчук Ірина Павлівна</i>		
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	...	35
Державне управління, публічне адміністрування	...	38
<i>Демченко Володимир Миколайович</i>		
ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ УПРАВЛІНЦІВ: МОВНИЙ АСПЕКТ	...	38
<i>Сидоренко Владислав Олегович</i>		
МАЙБУТНІ НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ: ІННОВАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ	...	39
Міжнародні відносини, політологія	...	41
<i>Ціватий Вячеслав Григорович</i>		
БАГАТОСТОРОННЯ ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ І КОНФЛІКТОГЕННОСТІ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЯК ДІЄВИЙ АКТОР МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ПРАВА ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН	...	41
Право, судова система, правоохоронна діяльність	...	45
<i>Попельницька Ніна Сергіївна</i>		
ОСОБЛИВОСТІ НАКАЗНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	...	45
<i>Гарбуз Вячеслав Сергійович, Турчак Андрій Богданович</i>		
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ	...	46
<i>Кузякова Юлія Сергіївна</i>		
РЕАЛІЗАЦІЯ СПАДКОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ	...	47
<i>Теремцова Ніна Володимирівна</i>		
ПРАВОВА КУЛЬТУРА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ	...	49
<i>Куненко Ірина Сергіївна</i>		
ЗАКОНОДАВЧА ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЮСТИЦІЙНОЇ СФЕРИ ЯК МОДЕЛЬ ЇЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ВИЗНАЧЕННЯ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ	...	51
<i>Онищенко Олег Володимирович</i>		
МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В РАМКАХ РАДИ ЄВРОПИ	...	52

Інформаційні технології, комп'ютерні науки	...	54
<i>Кучміч Руслан Леонідович</i>		
ОПТИМІЗАЦІЯ ТА ВДОСКОНАЛЕНІ МЕТОДИ ЗОВНІШНЬОГО СОРТУВАННЯ	...	54
Фізика, хімія, біологія, математика, геологія, екологія	...	56
<i>Шевчук Оксана Анатоліївна, Ткачук Олеся Олександрівна</i>		
ВПЛИВ РЕКРЕАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА СТАН ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ «ВИШЕНСЬКИЙ» М. ВІННИЦЯ	...	56
Охорона здоров'я, медицина, фармація	...	58
<i>Шама Ольга Миколаївна</i>		
РОЛЬ ТРУДОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ВІДНОВЛЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	...	58

ОБИРАЙТЕ ПЕРШИХ!

ДОВІРЯЙТЕ СПРАВЖНІМ!

ЦІНУЙТЕ УНІКАЛЬНІСТЬ!

WWW.NEWROUTE.ORG.UA

Освітні науки, педагогіка

Засипкіна Людмила Анатоліївна

ORCID: 0009-0007-5301-3613

Кандидат педагогічних наук

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Терновенко Наталія Георгіївна

Заступник директора з навчально-виховної роботи

КЗ «ВЛ № 7 ім. О. Сухомовського»

Ременяк Тетяна Станіславівна

Вчитель початкових класів

КЗ «ВЛ № 7 ім. О. Сухомовського»

НЕЙРОПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ

Розкрито сутність нейропедагогіки як міждисциплінарного напрямку, що інтегрує досягнення нейронаук і педагогіки з метою підвищення ефективності навчання молодших школярів в умовах інклюзивної освіти. Обґрунтовано нейропедагогічний підхід до навчання молодших школярів в інклюзивних класах, специфіку нейрокогнітивних процесів здобувачів освіти та вплив нейропедагогічних стратегій на ефективність інклюзивної освіти. Обґрунтовано необхідність врахування нейропластичності мозку, емоційного компоненту навчання та індивідуальних особливостей учнів. Ключові слова: нейропедагогіка, інклюзивна освіта, нейропластичність, нейрокогнітивний розвиток, нейрокогнітивні процеси, нейропедагогічні стратегії.

Інклюзивна освіта в Україні активно розвивається відповідно до сучасних гуманістичних ідей та міжнародних стандартів забезпечення рівного доступу до якісної освіти. У цих умовах особливої актуальності набуває впровадження нейропедагогічних підходів, які враховують особливості функціонування мозку дитини та індивідуальні освітні потреби кожного учня.

Нейропедагогіка пропонує науково обґрунтовані стратегії, що враховують нейрофізіологічні механізми навчання та сприяють успішній соціалізації кожного здобувача освіти.

Проблема взаємозв'язку мозкових процесів і навчання активно досліджується у світовій науковій спільноті. Вагомий внесок у розуміння механізмів пам'яті та нейропластичності зробив Е. Kandel, який довів, що навчання супроводжується змінами в синаптичних зв'язках мозку.

Важливі аспекти взаємодії емоцій і пізнання розкрито в працях М. Immordino-Yang, яка наголошує на тому, що емоційний досвід безпосередньо впливає на когнітивні процеси.

В сучасному українському науковому просторі питання нейропсихологічних та нейропедагогічних основ навчання, зокрема ролі педагогічної рефлексології у розвитку професійної рефлексії вчителя в нейропедагогіці, розглядають низка науковців, серед них - Я. Кічук, Р. Гуревич, О. Богуш, Л. Засипкіна, О. Швець, О. Бевз. Їхні дослідження створюють підґрунтя для інтеграції нейропсихологічних та нейропедагогічних знань у систему початкової освіти [1].

Нейропедагогіка – це міждисциплінарний напрям, що поєднує дані нейробіології, когнітивної психології та педагогіки з метою створення ефективних освітніх стратегій. Вона базується на уявленні про те, що навчання є процесом формування нових нейронних зв'язків і зміцнення існуючих.

Як зазначає J. Zull «Навчання є процесом зміцнення синаптичних зв'язків у мозку, що залежить від повторення, емоційної залученості та соціальної взаємодії» [2].

В інклюзивному освітньому середовищі нейропедагогічний підхід дозволяє: зменшити когнітивне перевантаження учнів з особливими освітніми потребами; застосовувати структуровані інструкції та візуальні підказки; впроваджувати короткі цикли діяльності з регулярними перервами; використовувати ігрові та емоційно-забарвлені методи навчання.

Нейропедагогічний підхід до навчання молодших школярів в інклюзивних класах включає: адаптацію або модифікацію навчальних матеріалів до функціональних можливостей мозку здобувача освіти; використання мультисенсорних підходів; створення емоційно-підтримуючого освітнього середовища; регулярне повторення та диференціацію завдань відповідно до рівня розвитку учнів та сприяє формуванню адаптивних (модифікованих) нейропедагогічних навчальних стратегій, що відповідають індивідуальним потребам здобувачів освіти.

Отже, нейропедагогічний підхід до навчання молодших школярів в інклюзивних класах забезпечує науково обґрунтовану нейропедагогічну модель організації освітнього процесу, що відповідає сучасним вимогам гуманізації освіти. Врахування нейрофізіологічних закономірностей розвитку мозку дозволяє підвищити ефективність засвоєння знань, зменшити рівень тривожності та сприяти гармонійному розвитку кожної дитини незалежно від її освітніх потреб.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у створенні програм підготовки педагогів з основ освітньої нейронауки; розробці методичних рекомендацій для вчителів з використанням нейропедагогічних технологій; інтеграції нейропсихологічних оцінок у практику інклюзивної освіти; апробації інноваційних стратегій у реальних інклюзивних класах з подальшим кількісним аналізом результатів; розробку інструментів оцінювання нейрокогнітивного прогресу молодших школярів.

1. Кічук Ю., Гуревич Р., Богущ О., Засипкіна Л., Швец О. Роль педагогічної рефлексології у розвитку професійної рефлексії вчителя в нейропедагогіці. BRAIN. Широке дослідження в галузі штучного інтелекту та нейронауки. 2024. Т. 15, Вип. 4. С. 104-119.
2. Zull J. The Art of Changing the Brain: Enriching the Practice of Teaching by Exploring the Biology of Learning. Stylus Publishing. 2002. P.181.

DOI: 10.61718/sgv65.01

Нестеренко Ірина Сергіївна

Вихователь

*Дергачівський заклад дошкільної освіти комбінованого типу № 3 «Сонечко»
Дергачівської міської ради Харківської області*

ПСИХОЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ У СТРУКТУРОВАНОМУ ОСВІТНЬО-ІГРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТРЕСУ

Воєнні події створюють тривалий психоемоційний стрес, який істотно впливає на розвиток дітей дошкільного віку [1]. Обмеженість когнітивних і емоційно-вольових ресурсів, недостатня сформованість механізмів психологічного захисту та саморегуляції зумовлюють високу чутливість дошкільників до змін у соціальному середовищі, порушення звичного ритму життя та відчуття небезпеки [2]. Умови війни призводять до дезорганізації звичних форм соціальної взаємодії дітей, зниження доступності до систематичної дошкільної освіти, обмеження контактів з однолітками та педагогами. Це, у свою чергу, сприяє зростанню рівня тривожності, емоційної нестабільності, зниженню пізнавальної активності, що може негативно впливати на подальший психічний та особистісний розвиток дитини [3].

Особливого значення в таких умовах набуває організація структурованого безпечного освітньо-ігрового середовища, яке забезпечує емоційну підтримку та можливості для активної взаємодії й гри. Саме структурованість простору, чіткість режиму, наявність психологічного супроводу та цілеспрямованої ігрової діяльності розглядаються як чинники, що можуть сприяти зниженню психоемоційної напруги, формуванню почуття безпеки та підтримці адаптаційних ресурсів дошкільників [4].

Мета дослідження – з'ясувати особливості психоемоційного стану дітей старшого дошкільного віку залежно від тривалості перебування у структурованому безпечному освітньо-ігровому середовищі.

Емпіричне дослідження було проведено на вибірці з 20 дітей дошкільного віку, які з урахуванням тривалості відвідування безпечного простору були поділені на дві групи: І група – 12 дітей, які систематично відвідували безпечний дитячий простір до 4 годин на день, починаючи з дворічного віку; ІІ група – 16 дітей дошкільного віку, які тривалий час перебували переважно в домашніх умовах, мали обмежені можливості для систематичної взаємодії з однолітками та дорослими у структурованому середовищі та лише розпочали відвідувати безпечний дитячий простір.

Освітньо-ігрове середовище характеризувалося наявністю організованих занять, психологічного супроводу, а також спеціально спланованої ігрової діяльності, спрямованої на підтримку емоційного благополуччя та соціальної взаємодії дітей. Для оцінки психоемоційного розвитку дошкільників застосовувалась проективна методика «Неіснуюча тварина», спрямована на виявлення індивідуальних особливостей емоційного стану дітей, рівня тривожності, агресивності, самооцінки, а також домінуючих способів психологічного захисту. Аналіз результатів здійснювався за такими показниками: характер та інтенсивність ліній, просторове розміщення зображення на аркуші, наявність або відсутність захисних і агресивних елементів, ступінь деталізації образу, а також загальна емоційна виразність малюнка. Кожен якісний показник переводився у бали для визначення рівня психоемоційної стійкості: 8-10 балів – високий рівень; 4-7 балів – середній рівень; 0-3 бали – низький рівень. Отримані дані інтерпретувалися з урахуванням вікових особливостей дітей та специфіки їх перебування в умовах воєнного стресу.